

Lovforslaget om Børn, fødte udenfor Ægteskab, og deres Forældre*).

Foredrag, holdt d. 29. Oktober 1907 i Juridisk Forening.

Sammenligner man det Regeringsforslag, der nu er forelagt i Landstinget, med den gældende Rets Bestemmelser om uægte Børn, vil man finde en Række vidtgaaende, tildels ligefrem radikale Forandringer — Forandringer, man næsten forbavses over, naar man betænker, at det kun er ganske faa Aar siden, det hele Emne sidst blev behandlet i Rigsdagen — og at disse faa Aar har været nok til at gøre alle disse Reformers saa vidt modne til Gennemførelse, at et enslydende Forslag forrige Aar naaede at blive vedtaget i Folkethinget. Vi plejer jo ikke her hjemme at fare frem i Automobillfart.

Hvad der i saa Henseende har været af stor Betydning, er, at man nu til en vis Grad ser det hele Emne under en anden Synsvinkel end før. — Det er ligesom stillet paa en ny Basis, og den hele Bygning bliver derfor en anden end den gamle.

*) Under Hensyn til den store Betydning, som Erfaringen viser, at netop uægte Fødsel har for Kriminaliteten, har Red. ment, at det ogsaa for dette Tidsskrifts Læsere kunde have Interesse at blive bekendt med de Bestræbelser, der for Tiden er oppe til Forbedring af de uægte Børns sociale Vilkaar.

Den ældre Tendens og den nye kan i faa Ord beskrives som Barmhjærtighed ctr. Retfærdighed. Tidligere saas Sagen fra Moderens Synspunkt: det var hende man vilde hjælpe trods hendes »Synd og Skrøbelighed« — og man naaede i sin Barmhjærtighed under stadig Modstand fra dem, der mente, at man var ved at gaa for vidt, at man gav Synden Puder under Armene osv., til Loven $\frac{3}{4}$ 1900, der vel omtrent betegner Maximum af, hvad man ad den Vej kan vente at naa.

Nu er det ikke Barmhjærtighed, men Retfærdighed — social Retfærdighed, det gælder. Var Moderen før Hovedpersonen, Barnet Bipersonen — saa er Moderen nu bleven Bipersonen, Hovedpersonen — det er Barnet, og det er Barnet, Retfærdighedskravet gælder. Hvor tilsyneladende ringe end denne Forskydning i Grundsynet kan synes at være, saa er den dog nok til at sætte Sagen i et ganske andet Lys.

Idet Moderen skydes ud eller tilbage, forstummer den for Spørgsmaalets retlige Løsning saa forvirrende Tale om hendes »Skyld og Brøde« — den faar slet ingen Betydning mere for Sagen selv — derom maa enhver dømme, som hans Samvittighed byder. — Og idet man fæster sit Blik paa det uægte Barn selv, føler vi os alle, nu i Barnets Aarhundrede, paa vort rette Felt, paa et Felt, hvor vort Ansvar og vor Sympathi er i fuld Kraft — hvor vi tror at kunne gøre noget, og hvor vi gjerne vil gøre noget, hvis det tiltrænges. Og at det tiltrænges, det er let at se. De uægte Børn er baade som Børn og Voxne en elendig stillet Klasse i Samfundet — en Klasse, som Samfundet gennem Aarhundreder ganske har forsømt og som det ikke kan forsømme længere. Gennem Statistikken har man erfaret, hvor enorm Dødelighedsprocenten er blandt de uægte Børn som smaa — og hvorledes de, der bliver tilbage, fylder op baade blandt de straffede Mænd og blandt de prostituerede Kvinder. Og ved saaledes at kaste Lyset ned paa Samfundets Bund

har man faaet Øje for, at det overhovedet er dèr, man skal søge de voxne, uægte Børn, blandt Drankerne, Vagabonderne, Fattiglemmerne — til Bunds er de sunkne, den langt overvejende Majoritet — det er kun Enere, dem, hvem det er lykkedes at krybe lidt op ad Samfundsstigen.

Og da det nu ligger lige saa nær for Nutidsmennesket at spørge efter Aarsagerne, som det laa for vore Fædre i Ydmyghed at folde Hænderne, saa spørger man efter Grunden til al denne Elendighed — og den ligger da lige for. Man er klar over, at man kan slet ikke vente andet, saa længe de uægte Børns Underhold og Opdragelse i det væsentligste uden Kontrol er lagt paa den økonomisk svageste, ofte den moralsk mindst vederhæftige Del af Folket: ubefæstede og letsindige Kvinder, eller Kvinder, hvis Arbejde hører til det slettest betalte i hele Landet, hvis Arbejdstid er den længste, og hvis Arbejdsfelt, for en stor Del ligger udenfor Hjemmet, medens al den Bistand, de faar til denne Opdragelse fra den anden Part i Forholdet er halv Forsørgelse indtil det 14. Aar, saavidt Nødtørftighed tilsiger — ikke som overfor andre Børns Opdragelse fuld Forsørgelse indtil det 18. Aar, saavidt Forsvarlighed rækker.

Der er herefter ikke længere Tale om at tage lidt mere eller mindre fra den ene Synder og give til den anden — men om det sociale Retfærdighedskrav, at rejse en hel stor Klasse Mennesker fra deres Fornedrelsestilstand, og derved tillige rense Samfundet for en stor Del unyttige og skadelige Elementer. Og Midlet hertil maa selvfølgelig bestaa i, at skaffe alle disse Børn, strax fra deres Fødsel, ind under bedre, gunstigere og sikrere Livsforhold, og i det hele raade Bod paa den forladte og isolerede Tilstand, hvori de nu befinder sig. Om det betimelige og forsvarlige i dette Arbejde vil der ikke fra nogen Side rejses synderlig Modstand eller Tvivl, thi derom bør vi jo alle kunne blive enige: Børnene er alle lige uskyldige, hvad end deres Forældre har forbrudt.

Det er dette sociale Synspunkt, vi møder i det nye Udkast.

Det har derved gjort Front baade mod dem, der altid vil skyde alle Reformers ud under Henvisning til, at Samfundsmedlemmernes hele moralske Tankegang overfor de uægte Børn først maa forandre sig — en saadan Forandring er selvfølgelig ikke foregaaet fra 1900—1907 — og mod dem, der ud fra abstrakte Idealer om, at alle Børn er lige og derfor ogsaa i Lovgivningen bør stilles lige, kommer paa Kant med den prosaiske Virkelighed, som viser, at der mellem ægte og uægte Børns Livsforhold er faktiske Forskelligheder, som ingen Lovgivning bør overse. Idet Udkastet holder sig til det praktisk opnaaelige, en Forbedring af de uægte Børns hele sociale Stilling, bliver dets Reformforslag maaske ikke saa straalende og lysende, som Idealet kræver — men saa fornuftige og opnaaelige, som Virkeligheden kræver. Og idet Udkastet giver de uægte Børn visse Betingelser for at naa op og frem i Samfundet, aabner det dem Muligheder, som, hvis de benyttes, er i Stand til at skabe dem den Respekt og Agtelse i Samfundet, der er den nødvendige Forudsætning for, at den Ringeagt, som navnlig i de brede Lag faktisk findes imod dem, kan tabe sig; og Samfundsoptionen derved lidt efter lidt blive en anden.

Men hvor fortjenstfuldt Udkastet end er i denne Henseende — baade som Reform i sig selv og som Grundlag for fremtidige Reformers — saa er dog dermed ikke sagt, at det ikke i forskellige Retninger giver Anledning til Kritik.

Thi — det maa man vel forstaa — hvor præget Udkastet end er af det nye Synspunkt, Barnets Ret og Interesser, saa er det dog i mangt og meget stadig paavirket af det gamle Synspunkt, Hensynet til Moderen. Gammelt og nyt brydes i det, det er et Slags Overgangsstadium, vi finder i Udkastet. Der er Omraader, der ganske beherskes af Principet: Barnets Ret — der er andre, hvor Hensynet

til Moderen endnu er det overvejende — og der er Punkter, hvor begge Hensyn krydses og brydes paa en højst ejendommelig Maade.

Jeg skal søge at paavise dette lidt nærmere paa de 3 Omraader, der udgør Udkastets Hovedindhold — medens jeg naturligvis maa lade Detailler ligge — nemlig:

1. Barnets Underholdskrav overfor Forældrene og Samfundet.
2. Paternitetsspørgsmaalet og
3. Arveretten,

idet jeg bemærker, at Underholdskravet i Udkastet helt er behersket af Hensynet til Barnet, Paternitetsspørgsmaalet helt af Hensynet til Moderen, medens Arveretten staar midt imellem.

For Underholdets Vedkommende fastslaar Udkastet, at Forsørgelsen skal ske efter Moderens Livsforhold, men opstiller i saa Henseende Forsvarlighedsprincippet som Kriterium og har dermed kastet det gamle Nødtørfthedsprincip over Bord — dette Princip, som naturnødvendig tvang Barnet ned i Samfundets allerlaveste Lag — ja som næsten kan kaldes Uforsvarlighedsprincippet. Thi Nødtørfthedsprincippet spørger jo kun om, hvorledes Barnet billigst mulig kan forsørges, og da uægte Børns Forsørgelse i saa stort Omfang maa ske i Plejehjem, kommer det til at rette sig efter de billigste Plejhjems Pris, og de daarligste Plejhjems Pris. Nu har imidlertid det offentlige Plejetilsyn ryddet saa godt op i de daarlige Plejehjem, at de autoriserede Plejehjem alle er taalelig gode, men til Gengæld ogsaa forholdsvis dyre. Der er derfor ikke længere synderlig Tale om gode og daarlige autoriserede Plejehjem, men om autoriserede Plejehjem, som alle er ret gode, men dyre, og uautoriserede, ulovlige Plejehjem, der alle er meget daarlige, men billige — og til disse ulovlige, daarlige Plejehjem har Nødtørfthedsprincippet i stort Omfang tvunget de ugifte Mødre til at tage deres Tilflugt. Saa det er ingen blot Talemaade at kalde dette Princip

for et Uforsvarlighedsprincip. I Modsætning hertil foreskriver Udkastet, at Underholdsbidraget skal rette sig efter og ikke maa være ringere end i Forhold til de gode Plejehjems Pris paa den Egn, hvor Barnet forsørges — lægger altsaa Vægten der, hvor *Loven* selvfølgelig bør lægge den, nemlig paa, hvad de *lovlige*, autoriserede Plejehjem maa have — ikke paa, hvad de *ulovlige*, uautoriserede Plejehjem kan drives ned til. Maximum sættes ved almindelige gode Middelskandskaar.

Hertil søjer saa Udkastet den meget vigtige Regel, at Fordelingen mellem Forældrene ikke som nu bør bestaa i, at Bidraget halveres; men at Forsørgelsesbyrden skal fordeles mellem Forældrene *efter deres økonomiske Evne*. Havde Lovudkastet beholdt Halveringsprincippet, saa havde det ikke alene opretholdt den store Uret mod Moderen, Lovgivningen nu indeholder, at hun forholdsvis bærer en langt mere tyngende Del af Forsørgelsen end Faderen, fordi hun normalt er langt slettere økonomisk stillet end han — det vilde heller ikke have sikret, at Barnet virkelig kunde anbringes i de gode Plejehjem, nemlig hvis Moderen slet ikke kunde tilskyde den anden Halvdel. Efter Udkastet vil derimod den Fader, som er dobbelt saa godt stillet som Moderen, komme til at bære, ikke $\frac{1}{2}$, men $\frac{2}{3}$ af Forsørgelsesbyrden — er han 3 Gange saa velstillet de $\frac{3}{4}$ osv. — og den Del, der falder paa Moderen, er da ikke mere, end hvad hun virkelig kan bære, og som stemmer med hendes økonomiske Forhold. Naar man tænker paa, hvad Mænd i de brede Lag, hvor jo de fleste uægte Børn findes, i vore Dage tjener, og hvad Lønnen for Kvindearbejde i Modsætning hertil andrager, maa man erkende, at et saadant Fordelingsprincip er aldeles rimeligt og selvfølgelig — og vil vist i Praxis med lidt god Vilje vise sig ret let at praktisere.

Som Vejledning har Udkastet opstillet den Regel, at Mandens Bidrag normalt skal være $\frac{3}{5}$ af hele Bidraget, et sikkert meget moderat Udtryk for den normale Forskel

mellem Mandens og Kvindens Indtægt. Er derimod særlige Forhold tilstede, og Misforholdet mellem Forældrenes Kaar er uforholdsmæssigt, kan Bidraget helt lægges paa den bedststillede — efter Omstændighederne Kvinden, men naturligvis i Reglen Manden — en Regel, som jo ganske stemmer med det opstillede Fordelingsprincip.

En anden betydningsfuld Bestemmelse i Udkastet er Udtryk for den nye Tanke, at den Fader, som har Evne dertil, slet ikke mere har Lov til at trykke sit uægte Barn ned i det absolute Lavmaal af Kundskaber og Uddannelse, men *skal* sørge for, at det faar Mulighed for at indtage en sømmelig Plads i Samfundet. Der kan nemlig paalægges en saadan Fader et efter hans Forhold afpasset Bidrag til Barnets Skolegang og faglige Uddannelse. Det uægte Barns Ret til, hvor Forholdene gør det muligt, at komme op og tilvejs i Samfundet ligesaa vel som det ægte, er dermed klart anerkendt.

Og hertil føjes saa en Række andre Bestemmelser om Barnets Ret overfor Faderen til, hvis Faderen har Evne, at faa Tilskud til Daab og Konfirmation samt til Pleje i Tilfælde af Sygdom, ligesom Moderen faar Ret til af Faderen at kræve Tilskud ikke blot som nu til sin Barselfærd, men ogsaa til sit Underhold en Maaned før og en Maaned efter Fødslen — denne for mange ugifte Mødre saa tunge, arbejdsløse Tid, hvor fortvivlede Tanker saa let faa Raaderum. Endelig kan hun ogsaa af Faderen kræve Tilskud i Tilfælde af Barnets Død.

Særdeles praktisk vigtig er Reglerne om, at Faderens Bidrag til Barnet skal sættes højere for de 2 første af Barnets Leveaar — idet Plejelønnen i disse spæde Aar er særlig høj — og Bestemmelsen om, at alle Bidrag forfalder strax ved Terminens Begyndelse, medens de nu forfalder ved dens Slutning — til Skade for Moderen, der saaledes maa staa i Forskud for Faderen ofte i lange Tider — og derved ogsaa til Skade for Barnet.

Endelig hjemler Udkastet, at Underholdspligten først

definitivt ophører ved Barnets 18. Aar, men kan helt eller delvist bortfalde efter det 14. Aar, hvis det bliver ufor-
nødent. Overfor Faderens Dødsbo har Barnet efter Ud-
kastet Ret til at fordre det kapitaliserede Bidrag udbetalt,
i det væsentlige efter samme Regler som i den gældende
Ret.

For at sikre Barnet, at de Goder, Udkastet hjemler
det, ikke tilintetgøres ved de bekendte Affindessummer,
er det foreskrevet, at ingen saadan Aftale er bindende
hverken for Barnet, dets Forsørger eller det Offentlige,
med mindre Overenskomsten er stadfæstet af Overøvrig-
heden, som skal nægte sin Godkendelse, hvis de Regler,
jeg har udviklet, er i væsentlig Grad fravegne. Pengene
maa dernæst ikke gives Forsørgeren i Hænde, men skal
som Regel indsættes i Overformynderiet eller anvendes til
en Livrente for Barnet. Om Overenskomsten er sluttet med
Moderen eller Plejeforældre, Adoptivforældre eller andre
er uden Forskel. — Dette med Hensyn til Forholdet til
Faderen.

Hvad angaar Barnets Forhold til dets Moder, saa har
man naturligvis bibeholdt hendes Forsørgelsespligt overfor
Barnet og hendes Forældremagt over det forud for Faderen,
der kun kan fordre Barnet overgivet til sig paa Betingelse
af 1) at Moderen er død eller berøvet Forældremagten,
2) at der stilles Krav til Barnets Forsørgelse til ham, og
3) at Værgeraadet finder denne Anbringelse stemmende
med Barnets Tarv. Ellers er Moderen den, der sørger for
Barnet. Men man har atter ud fra det sociale Synspunkt,
jeg nævnte før, indført en ret vidtgaaende Samfundskontrol
med den Opdragelse, hun lader Barnet blive til Del, og
den Maade, hvorpaa hun anvender det fra Faderen kom-
mende Bidrag. Grunden hertil er naturligvis dels den ringe
Garanti, som Moderens Person ofte yder for en forsvarlig
Opdragelse, dels Hensynet til, at det maa sikres, at de be-
tydelig forøgede Bidrag, Udkastet paalægger Faderen, til
forsvarligt Underhold, Skolegang osv. virkelig kommer

Barnet til Gode og ikke af Moderen anvendes til ganske andre Formaal. Det foreskrives derfor for det første, at Plejetilsynet for Fremtiden skal omfatte alle uægte Børn, uanset om de virkelig sættes i Pleje, opdrages hos Moderen eller hos hendes Slægt, og dernæst, at Værgeraadet til enhver Tid kan bestemme, at Barnet skal have en Værge beskikket af Øvrigheden. Hertil har Moderens Slægt ingen Fortrinsret og Kvinder kan beskikkes. Værge vil altid være at beskikke, naar 1) Moderen ikke anvender Faderens Bidrag fuldt ud til Barnets Bedste, eller 2) hun ikke selv yder passende Bidrag til det eller 3) uden Grund vil fjærne Barnet fra et godt Plejehjem, — men kan altsaa ogsaa beskikkes i andre Tilfælde f. Ex. hvis hun uden Grund undlader at søge Faderen til Bidrags Idømmelse, skønt der er Trang dertil. Værge har saa Forældremagt over Barnet og kan gøre dets Ret gældende i alle Retninger (undtagen i én — Arveretten — som jeg senere skal omtale). Denne Ordning er formentlig et ganske uundværligt Supplement til Underholdsbestemmelserne, ja vistnok det, der har muliggjort disse nye vidtgaaende Regler. Derimod kan der maaske nok rejses Tvivl, om det er hensigtsmæssig først at afsætte Moderen og beskikke Værge, naar det viser sig, at hun forsømmer Barnet, eller om man ikke — som i Tyskland — hellere altid strax bør beskikke Barnet en Værge og hertil kan tage Moderen, hvis hun er kvalificeret dertil — men det skal jeg ikke her komme nærmere ind paa.

Barnets Ret overfor det Offentlige konkretiseres jo væsentlig i dets Krav paa Normalbidrag, naar Faderen ikke betaler. Her har Udkastet bibeholdt den gældende Ordning, men tilføjet den betydningsfulde Bestemmelse, at Faderens Udvandring eller Død ikke som nu vil berøve Barnet Adgang til at faa Normalbidraget af det Offentlige. Hvis det er rigtigt, som man har sagt, at de nye Forskrifter om Underholdsbidraget vil bringe endnu flere Barnefædre til at udvandre end nu — hvad jeg for Resten ikke tror —

saa kan man trøste sig med, at Barnet dog ikke derved som nu vil blive prisgivet den største Nød og Elendighed. En anden for Barnet ikke uvigtig Forskrift er, at Normalbidraget udbetales Plejeforældrene, naar Barnet er sat i Pleje, og kun gives til Moderen, hvis hun godtgør, at al forfalden Plejeløn er betalt, eller at Plejeforældrene giver deres Samtykke. Om Normalbidragets Størrelse er ingen positiv Bestemmelse given, men da Bidraget fra Faderen fremtidig ikke maa sættes lavere end efter gode Plejihjems Pris, og da Normalbidraget jo skal ansættes, efter hvad uformuende Fædre plejer at betale, vil den Stigning af Alimentationsbidraget, som vil blive Følgen af Loven for Faderens Vedkommende, jo ogsaa vise sine Virkninger paa Normalbidraget og ligeledes føre det op til Forsvarlighedsgrænsen. Derimod er det meget beklageligt, at Sogneinteresserne sejrede i Folkethinget ifjor saa vidt, at man forkastede Forslaget om, at ogsaa Normalbidraget »normalt« skulde udgøre $\frac{3}{5}$ af det hele Bidrag, saaledes, at det ligesom nu kun bliver halvt Bidrag. Naar Retfærdighed kræver, at Moderen efter sine økonomiske Forhold kun skal bære $\frac{2}{5}$ af Byrden, kan det aldrig blive retfærdigt at lade hende bære $\frac{1}{2}$, blot fordi det er Kommunen og ikke Faderen, der skal erlægge det øvrige, saa vist som Moderen ikke bliver rigere af den Grund, og Kommunens Penge ikke fylder mere end Faderens. En anden Sag er det naturligvis, hvis hun er under Fattigforsørgelse tilligemed Barnet. Saa bør de 2 Kommuner naturligvis dele lige.

Saa vidt Underholdspligten. Som man vil have set, er det her Barnets Ret og Interesser, som har sejret over hele Linjen.

Anderledes naar vi gaar over til Paternitetsspørgsmaalet. Medens man har sørget for, at Materniteten altid bliver Barnet bekendt, idet Fødselsstiftelsens Privilegium foreslaas ophævet, gælder noget ganske andet med Hensyn til Paterniteten, Barnets Ret til at blive bekendt med, hvem dets Fader er, (eller maaske rettere,

dets Ret til at faa at vide, hvem det er, hos hvem det i paakommende Tilfælde skal søge Bidrag til sit Underhold). I den gældende Ret har Barnet ikke Ret til at faa Kundskab herom*), og det har det heller ikke efter Udkastet, med mindre der beskikkes Barnet en Værge, eller der søges Hjælp til det af det Offentlige. Herved opnaas ganske vist, at de vanrøgtede, forsømte eller fattige uægte Børn som Regel vil blive bekendt med, hvem deres Fader er — men det forekommer mig besynderligt, at man er bleven staaende herved. Barnets Ret til at vide sin Fader er jo ikke blot en ideel Ret, der ikke bør kunne nægtes nogen — den er ogsaa af stor praktisk Betydning, saa vist som det er Betingelsen for, at Udkastets humane og rigtige Bestemmelser om Underholdsbidraget kan komme til deres Ret. De vidtgaaende Subsidier, Barnet efter Udkastet har Ret til overfor Faderen, gaar jo saa overordentlig langt videre end dets Ret overfor det Offentlige rækker — de kan aabne Barnet Chancer i Livet, som ellers er det ganske afskaarne — men hvad nytter det altsammen, naar man ikke først og fremst sikrer Barnet Oplysning om, hvem det er, det skal søge sine Chancer hos. Følgen er, at hele det Apparat, Loven med saa stor Omhu stiller op til Fordel for Barnet, kan omstyrtes naarsomhelst, hvis blot en samvittighedsløs Fader kan faa en ligesaa samvittighedsløs Moder til at fortie hans Navn. Og man borer saaledes et Hul i Loven, igennem hvilket alle Barnets Beneficier ganske rolig kan tappes ud og forsvinde i Moderens Lomme — et Hul, hvorigennem, som vi skal se, ogsaa Barnets Arveret med Lethed kan forsvinde. Jeg kan ikke se, at der er nogensomhelst Grund til at holde sin Haand over Transaktioner af den Art. Og det bliver praktisk talt netop dem, man kommer til at beskytte. De allerfleste Fædres Navne kommer jo frem under Alimentationsprocessen —

*) I Modsætning f. Ex. til norsk Ret og ældre dansk Ret (se Bentzon: Uægte Børn p. 99 flg.).

dertil kommer efter Udkastet alle de forsømte og vanrøgtede Børns Fædre — og endelig er der jo mange Mødre, der uden mindste Betænkelighed baade sent og tidlig plaprer ud med Faderens Navn. Tilbage bliver altsaa væsentlig kun dem, der er villige til at lade sig købe til Tavshed, og som saa ogsaa holder Ord — hvad jo ikke er ganske det samme. Men at Hensynet til dem skal kunne forsvare at give Loven en Læk af saa skæbnsvanger Natur, det har jeg svært ved at forstaa.

Det blev i Folkethinget udtalt, at det kunde jo være, at flere kunde være Fader til Barnet, og saa gik det ikke an, enten at forlange, at de alle skulde angives, eller tillade Moderen at udvælge en enkelt. Men for det første kan man jo meget godt fordre dem alle opgivne; hvis man synes det er rigtigt — og for det andet gaar Loven meget bestemt ud fra, at Moderen har Lov til blandt de flere at indstævne, hvem hun vil, som Fader eller Bidragspligtig — hvad man nu vil kalde det — og den samme Ret maa hun da naturligvis ogsaa have ved Anmeldelsen til Kirkebogen.

Den virkelige Grund, til at man vil redde Hemmelighedsretten er nu vistnok slet ikke Hensynet til disse Kvinder med de flere Fædre, som da heller ikke som Regel fortjener en saa overordentlig Delikatesse. Jeg vil da i det mindste foretrække at tro, at det netop er de gode Mødre, hvis Følelser man vil skaane, og Ræsonnementet maa vel saa lyde omtrent saaledes: Moderen maa have Ret til, hvis hun vil, at holde skjult, hvem det er, hun har hengivet sig til. Det lyder meget smukt, og denne Ret bør selvfølgelig ogsaa respekteres, saa længe Hengivelsen ingen Følger har haft. Men er det Tilfældet, saa stiller Sagen sig anderledes: der er da opstaaet et nyt Retssubjekt, hvis Ret er uforenelig med Moderens modsatte Ret. Vil man da i det hele bygge en Lovgivning paa den sidst ankomnes Ret, maa Moderens vige, saa vist som man ellers kommer til at skrive hele sin Lovgivning i Sand.

For Resten kom det angivne Ræsonnement slét ikke frem paa Rigsdagen. Der var i det hele taget den Mærkelighed, at hele Spørgsmaalet om Retten til at faa Kundskab om Faderens Navn næsten blev begravet under Spørgsmaalet om Barnets Ret til at bære Faderens Navn, som mange Talere tog kraftig til Orde for. Det er imidlertid klart, at de to Ting ikke har noget med hinanden at gøre. Jeg er for mit Vedkommende en lige saa bestemt Tilhænger af, hvad man kan kalde Kundskabsretten, som jeg er en Modstander af Navneretten. Det er ganske vist, at den Omstændighed, at Barnet bærer Faderens Navn i visse Tilfælde kan give Faderen en Følelse af Ansvar overfor Barnet, og at denne Følelse kan faa stor social Betydning, idet den vil bevirke, at Faderen ogsaa drager Omsorg for Barnet. Men jeg tror: at alene den Omstændighed, at Faderen véd, at ved alle de Lejligheder, hvor Daabsattesten kommer paa Bordet, dér er han med det samme kendt, det vil have ganske den samme Evne til at faa ham interesseret i, at disse Lejligheder bliver saa faa og saa lidet kompromitterende som mulig. Han vil ikke gærne vide Barnet straffet, prostitueret, indskrevet som Fattiglem osv., for saa véd han, at det ogsaa vides, at han er dette Barns Fader. Jeg tror derfor Kundskabsretten her kan udrette omtrent det samme som Navneretten, og jeg ser netop heri et nyt og meget vægtigt Argument til Fordel for den. Men Navneretten har derimod, som det ogsaa blev udtalt i Folkethinget, den meget store Mangel i Forhold til Kundskabsretten, at den ligefrem giver Barnet en Attest paa Panden for, at det er uægte, i alle de Tilfælde, hvor Barnet opdrages hos Moderen og bærer et fra hendes forskelligt Navn — hvilket jo vil være det almindelige —, og den Attest skal nok blive læst og flittig kommenteret af alle Barnets Omgivelser baade i Skole og Værksted. Jeg kan meget godt tænke mig, at denne Velsignelse med Navnet kan blive til en ulidelig Pine og Forbandelse for det arme Barn, og i Virkeligheden kun duer til det ene:

at sætte et Skel mellem de ægte og uægte Børn, ganske anderledes officielt og blivende end det gamle Skel, at uægte Børn skulde døbes for sig selv. Og det forekommer mig mærkeligt, at man i en Tid, hvor man netop bestræber sig for at slette alle meningsløse Skel mellem ægte og uægte Børn, finder paa et nyt, mod hvilket det gamle Skel var for ingenting at regne. Jeg er derfor meget vel tilfreds med, at der ikke i Loven er optaget nogen Bestemmelse om Navneretten. En hel anden Sag er det naturligvis, naar Barnet opdrages hos Faderen.

For Paternitetsprocessens Vedkommende henholder Udkastet sig i det hele til de gældende Regler, dog med et Par vigtige Tilføjelser.

Af stor praktisk Betydning er Forskriften om, at Faderens Død, Udvandring eller Borteværen ikke længere skal være til Hinder for at anlægge Paternitetssag ved hans sidste Værnething her i Landet. Under denne Sag kan da Moderen stedes til at bekræfte Sigtelsen ved sin Ed, naar den findes i passende Grad bestyrket. Bestemmelsen er vigtig, fordi Dommen i en saadan Sag vil redde Normalbidraget for Moderen og Barnet, medens dette gaar tabt i de tilsvarende Tilfælde nu, da ingen kan indstævnes under Paternitetssagen, og Paternitetsspørgsmaalet saaledes ikke kan afgøres. I Parentes bemærket gør denne Regel de meget omdebatterede og bestridte Bestemmelser i Udkastet om Moderens Ret til at belægge en sigtet Fader, der staar i Begreb med at udvandre, med Gælds fængsel, nogenlunde overflødige — eftersom Udvandringen nu er et for Moderen ret irrelevant Moment, der hverken berøver hende Adgang til at anlægge Paternitetssag eller Retten til Normalbidrag, naar Paternitetsspørgsmaalet er afgjort. Gælds fængslet vil følgelig kun faa Betydning for de Beløb, hvorved Faderens Underhold overstiger Normalbidraget — men slige Fædre, der rejser til Amerika for at undgaa at betale et Alimentsbidrag, hører sikkert ikke til dem, der kan be-

tale mere end Alimentationsbidragets Minimum 3: Normalbidraget.

Der er endvidere givet en Række interessante Bestemmelser, der hjemler den under Ed besvangrede Kvinde Ret til strax efter Besvangrelsen at anlægge Sag imod den formentlige Besvangerer til Afgørelse af Kausaliteten. I Henhold til en saadan Dom kan ligeledes Bidrag indkræves af Faderen, eller Normalbidrag hæves hos det Offentlige, efterhaanden som det forfalder — det forfalder jo, som før sagt, efter Udkastet altid forud — og Kvinden kan saaledes faa sine Bidrag strax ved Fødslen, medens hun nu oftest maa vente i lange Tider efter Fødslen paa, at 1) Alimentationssagen skal blive endt, 2) Bidraget forfalde, og 3) saa blive betalt. Der er herved aabnet Moderen en Adgang til at betrygge de Omstændigheder, hvorunder Fødslen foregaar, en Adgang, som kan tænkes at blive af stor Betydning, naar man erindrer, at den hjælpeløse Tilstand, hvori Moderen nu saa ofte befinder sig ved Fødslen, netop er en af Hovedaarsagerne til Barnemord. Om Bestemmelsen har synderlig Udsigt til at blive stærkt benyttet i Praxis, er ganske vist et andet Spørgsmaal, som jeg dog her ikke skal komme nærmere ind paa.

Mindre heldig forekommer mig derimod en anden Forskrift, der hjemler den indklagede Fader og Fattigvæsnet Ret til under Paternitetsprocessen at fordre indkaldt enhver, der efter det oplyste kan være Barnets Fader foruden Indklagede. Disse »flere Fædre« skal saa alle idømmes fuldt Bidrag, men har Regres indbyrdes, naar en af dem har betalt. Jeg tror, at denne Bestemmelse er uheldig, fordi den aabner Plads for ondartede Chikanerier overfor Moderen, saa meget mere som Spørgsmaalet, naar det engang er rejst, efter Udkastet endog kan fordres oplyst ved en offentlig Politiundersøgelse. Og disse Chikanerier vil ikke alene let forvandle vore Alimentationsprocesser til en Tumbleplads for alle slette Instinkter, som Dommeren vil være nødt til at tage Hensyn til — de vil

ogsaa gøre den Skade, at alene Frygten for at skulle inkrimineres paa den Maade, vil afholde netop de hæderlige Mødre fra overhovedet at anlægge Sag imod Faderen; hellere døje alt, end udsætte sig for slige Skandaler — det vil blive en almindelig Tanke hos alle ikke ganske frække og ligeglade Mødre til uægte Børn — og derved vil der ske stor Skade for Børnene, der saaledes udsættes for at miste den Støtte, som Faderens Bidrag skulde skaffe dem. Og skal Bestemmelsen oven i Købet forstaas saaledes, at de »flere Fædre« ikke blot overfor det Offentlige, men ogsaa overfor Moderen har fuldt solidarisk Ansvar, saa er den jo ligefrem umoralsk — saa sætter den jo bogstavelig en Præmie paa Usædeligheden. Jeg vilde derfor meget anbefale at blive staaende ved den gældende Praxis, hvorefter exceptio plurium som Regel slet ikke kommer i Betragtning, naar det dog er givet, at ogsaa Indklagede kan være Fader. Det Offentlige maa saa ligesom nu nøjes med den udpegede Person, og de flere Fædre maa henvises til at ordne deres indbyrdes Regreskrav ved almindelig civilt Søgmaal. Hvor uheldig Bestemmelsen er for selve Barnet, det fremgaar ogsaa af selve Udkastet, idet det foreskrives, at et Barn »med flere Fædre« ikke maa sættes i Pleje paa et Sted, hvor Omgivelserne »kender dets Forhold«. Men hvis Udkastet tror, at det Ukendskab under vore smaa Forhold vil vare lang Tid, efterat Barnet er kommen i Huset, tager det vist fejl.

Jeg skal saa gaa over til det uægte Barns Arveret efter Fader.

Jeg skal ikke her fordybe mig i theoretiske Betragtninger over, om det uægte Barn bør have Arveret efter Fader. Derom maa jeg henvise til Bentzons Bog om uægte Børn. Jeg erkender, at selv om jeg er Tilhænger af Arveretten, saa er dog Arveretten for mig meget langt fra at være et Hovedpunkt. Den sociale Opgave overfor de uægte Børn: at bista dem til at blive nyttige Samfundsmedlemmer, kan løses uden at give dem Arveret, der jo

i det hele kun vil faa Betydning for nogle ganske faa. Paa den anden Side forekommer det mig ikke afgørende, naar det siges mod Arveretten, at den kun er naturlig for de Efterlevende, naar et Samliv opløses ved Arveladerens Død, men mellem det uægte Barn og dets Fader er der normalt intet Samliv. Det uægte Barns Arveret efter Fader bør formentlig netop støttes paa, at det ideelle Krav til den, der har avlet et uægte Barn, er, hvis han er ugift, at han etablerer dette Samliv ved at gifte sig med Moderen og tage Barnet til sig, og at han ikke ved at undlade at opfylde dette Krav bør kunne stille Barnet daarligere, end det vilde være blevet, hvis han opfyldte det. Og hvis han er gift, bør han i hvert Fald holde Barnet pekuniært skadeløst for den Uret, han har begaaet imod det, ved at sætte det ind i Verden under Forhold, hvor det ideelle Samlivs Krav paa Forhaand er udelukket.

Holder man sig til denne Motivering — og jeg tror ikke, man kan finde nogen anden — er den for Arveretten retsstiftende Kendsgerning Barnets Slægtskab med Faderen — den Omstændighed, at dette Barn har denne Fader. Der er slet ikke Tale om, at Moderen ved sin Kønsforbindelse med Faderen har erhvervet noget Krav — det er Barnet alene, om hvis Ret der er Tale. Paa den anden Side er det ogsaa en selvstændig Ret for Barnet, uafhængig af enhver Anerkendelse fra Faderens Side: kan blot Slægtskabet bevises, er Arveretten der med det samme, og maa naturligvis i saa Fald, som Livsarvingers Arveret overhovedet, være en Tvangsarveret, ens for hans uægte, som for hans ægte Børn.

Den Arveret, Udkastet hjemler det uægte Barn, er imidlertid ikke tegnet med de Linjer, jeg her har optrukket. Den er et højst mærkeligt Resultat af de mest forskelligartede Betragtninger, og giver som Følge deraf Anledning til megen Kritik.

Jeg skal nu ikke opholde mig videre ved de Begrænsninger, hvortil Arveretten er knyttet i Henseende til, hvilke

uægte Børn den kan tilfalde. Uægte Barns Arveret efter Fader er jo overhovedet en saa indgribende Forandring i den bestaaende Ret, at der ikke er stort at sige til, om man slaar af paa Konsekvenserne og lader sig nøje med at søge den gennemført dér, hvor den kan forventes at vilde vække mindst Modstand. Jeg skal derfor blot nævne, at Arveret kun haves paa Betingelse af:

- 1) at Moderen ikke tidligere udenfor Ægteskab har avlet Barn med nogen anden end den nu udlagte Fader,
- 2) at Barnet ikke er avlet ved Faderens Ægteskabsbrud, og
- 3) at Faderen ikke efterlader Ægtebarn, der er ældre end det uægte, om hvis Arveret der er Tale.

Det maa dernæst vistnok ganske billiges, at Udkastet knytter Arveretten til den Betingelse, at det efter de foreliggende Omstændigheder maa antages tilstrækkelig godtgjort, ikke blot at den udlagte Fader *kan* være Barnets Fader, men at han ogsaa virkelig er det, og at derfor ethvert Bevis for, at Moderen i Undfangelsestiden har haft Samleje med andre end den nu udlagte Mand afskærer Barnet fra Arveret. Thi medens Underholdspligten maa kunne paalægges enhver, som overhovedet kan være Barnets Fader, fordi den, der kan være dette, i hvert Fald er nærmere til at bære Forsørgelsesbyrden end Samfundet — saa kan Arveretten kun begrundes paa Slægtskabet mellem Fader og Barn, og bør derfor kun anerkendes, hvor det efter al menneskelig Sandsynlighed maa antages, at ingen anden kan være Barnets Fader.

Endelig maa det naturligvis ganske billiges, at uægte Barn, naar det arver, har fuld Arveret efter Fader som ægte Barn — at det altsaa er Tvangsarving, naar dets Arveret først er anerkendt.

I alle de nævnte Retninger synes Udkastet mig at være »for Tiden« ret uangribeligt. Men Betingelserne for Barnets Arveret er ikke udtømt med dem, jeg har omtalt — der er flere, og i saa Henseende er det, at Udkastet synes mig mindre heldigt.

For det første maa man erindre, hvad jeg før sagde, at det uægte Barn ingen Ret har til overhovedet at faa at vide, hvem dets Fader er. Der er derved aabnet en faktisk Mulighed for at holde skjult for Barnet, at der tilkommer det Arveret — og da de, der efterlader sig Arv, netop ogsaa er dem, der i paakommende Tilfælde har Evnen til at købe sig Tavshed af Moderen, er det allerede et væsentligt »Men« for Barnets Arveret.

Men det er ikke det eneste. Var det endda saaledes, at alle dertil berettigede Børn, naar de overhovedet fik at vide og kunde bevise deres Slægtskab med Arveladeren — foruden naturligvis de øvrige Arveretsbetingelser — saa ogsaa kunde sætte deres Arvekrav igennem. Men saaledes er det ikke. Som Udkastet er, er der ikke det mindste til Hinder for, at et Barn endog nyder Alimentationsbidrag i fuldt Omfang fra sin Fader, og at det er in confesso fra alle Sider, baade at han er den virkelige Fader, og at alle andre Arveretsbetingelser er tilstede — uden at det dog faar mindste Del af Arven.

Det er nemlig umuligt at sætte Arvekravet igennem, hvis Moderen ikke ønsker det.

Moderen kan ikke alene forholde Barnet Kundskab om, hvem dets Fader er. Selv om dette vides, kan Arveprocessen — som er en ganske selvstændig Sag, selv om den kan forenes med Alimentationsprocessen — ikke anlægges af andre end hende og dernæst skal Beviset føres under denne Proces paa en ganske bestemt Maade, som gør det umuligt, at undvære hendes Bistand. Kun Moderen kan anlægge det særlige Søgmaal, hvorunder Arveretten indtales. Det er udtrykkelig udtalt, at en for Barnet beskikket Værge ikke kan anlægge denne Sag, skønt han i alle andre Retninger kan gøre Barnets Rettigheder gældende, og Beviset skal under Sagen føres ved Moderens inden Retten aflagde Ed paa, at hun ikke paa Undfangelsestiden har haft Samleje med andre end Faderen, og denne Ed skal hun endda af Dommeren, efter at Sagens

samlige Oplysninger ere undersøgte, kendes særlig berettiget til at aflægge.

Ja selv om Faderen for sit Vedkommende uden Proces skulde være villig til højtidelig at vedkende sig Faderskabet, kommer man ikke udenom Moderen; hans Vedkendelse er nemlig uden Betydning, hvis den ikke er ledsaget af en Erklæring fra Moderen om, at han ogsaa kan være Faderen, — og den kan hun jo nægte at afgive.

Der bliver herefter ikke meget tilbage af den Arveret, som § 9 højtidelig erklærer tilkommer Barnet. Det er vel i det hele taget et stort Spørgsmaal, om man kan tale om en »Ret«, naar denne »Ret« ganske er afhængig af en andens Forgødtbefindende. Og det er Arveretten. Vil Moderen sælge sit Barns Førstefødselsret for en Ret Linser (eller andre Valuta), kan hun gøre det. Ingen menneskelig Magt kan tvinge hende til at rejse Arvespørgsmaalet, selv om det aldrig saa meget er notorisk, hvem Faderen er. Og hvis enten Moderen eller Faderen dør, før Spørgsmaalet er afgjort, er Arveretten uigenkaldelig tabt — for Moderens Vedkommende fordi der da ingen actor competens findes, for Faderens, fordi Spørgsmaalet om Arvebeføjelsen ikke kan rejses i hans Bo men kun mod ham selv personlig.

Maaske man vil trøste sig med, at Udkastet jo dog erklærer, at Arveretten tilkommer Barnet og altsaa i hvert Fald ogsaa maa kunne gøres gældende af det, naar det voxer til — selv om det behøver Moderens Bistand til Bevisførelsen. Men det er en Misforstaaelse. Arveretten skal gøres gældende senest 2 Aar efter Barnets Fødsel. Ellers er den bortfaldet. Men i en saa spæd Alder *kan* selvfølgelig Barnet ikke gøre den gældende, den for Barnet eventuelt beskikkede Værge *maa* ikke gøre den gældende, og Moderen *vil* ikke gøre den gældende. Arveretten for Barnet kan umulig komme udenom Moderen.

Maaske man vilde forsvare dette under Henvisning til de praktiske Vanskeligheder, det kan have at føre Beviset for Arveretten uden eller endog mod Moderen. At saadanne

praktiske Vanskeligheder er tilstede, maa naturligvis indrømmes, men det er jo ikke det, det drejer sig om. Kan Betingelserne ikke bevises, bliver der ingen Arveret. Men at afskære selve Muligheden for Bevis, selv om Vanskelighederne kan overvindes, blot under Henvisning til, at Moderen ikke ønsker Arveretten ført igennem — det er det, der forekommer mig urimeligt og ujuridisk, da det dog er Barnets og ikke Moderens Ret, det drejer sig om.

Paa Rigsdagen er det heller slet ikke de praktiske Vanskeligheder, der har været anførte. Det er vistnok atter Hensynet til Moderen og det, at hun ikke skal tvinges ind i en Proces, der kan skandalisere hende derved, at det oplyses, at hun har haft Samleje med flere, som maa antages at have været afgørende. Men selvfølgelig er der ingen Mennesker og navnlig ingen Værge, der under de Omstændigheder, hvor Moderen i Forvejen i Fortrolighed fortæller, at Arveretsbetingelserne mangler, fordi Faderskabet ikke er sikkert, vil tvinge hende ind i en saa haabløs Proces. Og desuden ser denne Omsorg for Moderen lidt underlig ud netop her; naar man, som jeg nævnte før, ikke er bange for at »skandalisere« Moder under Alimentationsprocessen ved dér at rejse Spørgsmaalet om de flere Fædre — bl. a. navnlig for at sikre Sognets Refusionskrav — hvorfor bliver man saa pludselig her saa omsorgsfuld, hvor det kan dreje sig om en Formue for Barnet?

Hvad særlig den 2 Aars Præskriptionsfrist angaar, saa var det meget interessant at se den Begrundelse, der paa Rigsdagen blev givet. Den var indført, blev der sagt, for at Faderen ikke skulde udsættes for Pengeafpresning og saaledes stadig have et Damoklessværd over sit Hoved. Udtalelsen er af Interesse, fordi den illustrerer, hvor skævt man kommer til at se paa hele Spørgsmaalet, naar man blander Moders og Barns Retsstilling ind i hinanden. Saa længe Arveretten for Barnet er en actio hereditatis i Moderens Haand, som hun efter Behag kan gøre gældende

eller lade ligge, saa længe er hele Arveretten netop væsentlig kun et Pengeafpresningsmiddel i Moderens Haand — og ikke stort andet.

Men det bør den ikke være, og det behøver den ikke at blive. I samme Øjeblik man gør sig klart, at Arveretten, naar Betingelserne er til Stede, bør være en Ret for Barnet lige fra dets Fødsel og til dets Død, — en Ret, som naturligvis paa Grund af den menneskelige Videns Begrænsning maa bevises, men som i og for sig er den samme Ret, før den bliver bevist som efter, og uanset paa hvilken Maade og ved hvilke Midler Beviset føres — saa svinder Vanskelighederne ind.

Moderens Aftaler og Transaktioner med Faderen er da Barnet ganske uvedkommende, og vil følgelig heller ikke blive forsøgte — akkurat som tilsvarende Aftaler om Underholdsbidraget er uforbindende for det. Gør Moderen Arvekravet gældende mod Faderen er det ikke paa egne Vegne, men som Barnets Værge, og vil hun ikke gøre den gældende eller søger hun at udnytte den til egen Fordel, maa Samfundet tage Sagen i sin Haand og ved at beskikke Barnet en Værge sørge for, at dets Ret bliver anerkendt og respekteret. Og denne Proces maa kunne anlægges, saa længe der overhovedet er Mulighed for at faa den gennemført, om saa skal være efterat Arven er delt mellem de ægte Børn, hvis Pligt det er at tilbagebetale, hvad de har faaet for meget, saa snart det uægte Barns Ret er bevist. Og dette Bevis maa endelig kunne føres frit paa alle lovlige Maader — ikke udelukkende ved Moderens Ed. Tværtimod bør Moderens Ed her som ellers overalt i Loven i det højeste være et rent subsidiært Bevismiddel, der kan anvendes, hvor alt andet er forsøgt og glippet, og som hun saa ikke er »berettiget«, men forpligtet til aflægge, hvis hun med god Samvittighed kan gøre det. Men forinden bør alt andet være forsøgt — derunder efter Omstændighederne en offentlig Politundersøgelse eller kriminel Undersøgelse, hvad man vil kalde det. Der er noget un-

derligt i, at en saadan Undersøgelse er hjemlet i Udkastet under Alimentationsprocessen, for at faa oplyst Spørgsmaalet om de flere Fædre, skønt dette Punkt dør slet ikke spiller nogen Rolle for Sagens Udfald, da den indklagede Mand alligevel er fuldt alimentationspligtig. Men her under Arveprocessen, hvor Spørgsmaalet om de flere Fædre netop er Generalincidenspunktet, hvor alle Hensyn til at skaane Kvinden maa vige for det langt vigtigere Punkt, om Slægtskabet kan anses for bevist eller ikke — dør er der ikke hjemlet nogen Politiundersøgelse — dør er det Moderens Ed, det i første Række kommer an, trods alle de Skrøbeligheder, en saadan Ed under saadanne Forhold maa være behæftet med.

At ogsaa en saadan offentlig Undersøgelse kan have sine Vanskeligheder i Betragtning af, at det drejer sig om det negative Faktum, at Kvinden ikke har haft med andre at gøre i det kritiske Tidsrum, maa naturligvis indrømmes. Men jeg tror ikke, Vanskelighederne vilde vise sig uovervindelige, navnlig ikke, naar Kvinden under den offentlige Sag skiftede fra Part til Vidne. Det er i hvert Fald en Undersøgelse, som ikke er væsensforskellig fra den, Domstolene saa ofte maa foretage, f. Ex. i Voldtægtssager, naar det gælder om at bevise, om Kvinden er uberygtet eller ikke — og her oven i Købet med den væsentlige Lettelse, at der kun spørges om hendes relative »Uberygthet« i et vist bestemt Tidsrum. Navnlig hvis man i Loven optog en Passus om, at ikke blot, hvor det blev bevist, at hun havde haft Omgang med andre i det kritiske Tidsrum, men ogsaa hvor hendes Uangribelighed paa denne Tid var gjort objektiv tvivlsom — dør maatte Faderen frifindes, saa tror jeg, at en saadan offentlig Undersøgelse i Reglen vilde være i Stand til at skaffe alle fornødne Oplysninger. Og en saadan Forskrift vilde netop være en rigtig Anvendelse af Grundsætningen: *in dubio pro reo*. Thi reus er her Faderen, ikke Moderen — og

er hans Slægtskab med Barnet blot tvivlsomt, bør han naturligvis frifindes.

Med den Ordning, jeg her har skizzeret, forekommer det mig, at det hele Spørgsmaal var bragt til en Løsning, som gav Barnet den Arveret, der tilkommer det; Moderen var henvist til sin rette Plads som Barnets naturlige Værge, men ikke Rettighedens Indehaver — og Faderen havde faaet saa gode Garantier, som det overhovedet var muligt at skaffe for, at ingen uberettiget skulde anerkendes som hans Barn.

Medens jeg ikke kan tilbageholde en Frygt for, at den Arveret, som nu foreslaas, kun i meget ringe Grad vil blive til Gavn, men i ikke ringe Grad kan komme til at gøre Fortræd — endog rent bortset fra alle principielle Indvendinger.

Men om end Udkastet saaledes paa enkelte Omraader opfordrer til en Del Kredit, saa er det dog paa den anden Side klart, at det paa saa mange Maader vil gavne de uægte Børn og derigennem hele Samfundet, at man kun maa haabe, at det snarest mulig — maaske med nogle Ændringer — maa blive Lov. Er først Barnets Ret klart og utvetydig anerkendt paa nogle Punkter som det, der bør være afgørende ved Bestemmelsen af de uægte Børns Retsforhold, saa vil den ogsaa nok bane sig Vej videre frem.

Aug. Goll.